

ANY IX

NÚM. 384

BARCELONA 9 JANER 1896

TURCA ACEPTABLE

Si un día agaso una *turca*,
no us cregueu siga de vi,
será una turca barbiana
com la que us presento aquí.

DE DIJOUS A DIJOUS

La vinguda á ciutat d' un personatge de la alçada d' un ministre, per lo raro del cas, es un aconteixement. En un país ahont *todo España es todo Madrid*, y no hi ha mes camps que 'l del Moro, ni mes rius que 'l Manzanares, 'ls seus amos no tenen cap necessitat de moures de la *torre* pera administrarlo; mentres tingan uns bons masovers en cada baral de país que 's cuydin de recullir 'ls fruyts de la propietat y de xuclar la sanch dels animals que pastoran á la desbandada, ja 'n tenen prou. Per aquest motiu, repeteixo, la vinguda á ciutat d' un dels propietaris de la finca "qu' es l' amo de las cireras, 'n ha sorprés á tots, 'ns ha afectat mes ó menos, 'ns ha fet corre d' açi d' allá y 'ns ha fet moure molta fressa y poca endressa pera festejarlo y obsequiarlo com se deu, y atiparlo de talls y *bobons*, lo mateix que si volguéssim ferli un gran favor per si no estés fet á menjar res mes que verduras. Lo que no 'm cab á la barretina, ni á la gorra, es que durant tot l' any 'ls mossos de tals amos 'ns queixém de las malas anyadas, tant per mor de las pedregadas d' impostor que 'ns capolan, com per culpa de las plagas de tractats que devastan tots 'ls rams de la Industria, no parant may d' enviar á un ó altre dels *principals*, sollicituts é instancias de pobres vergonyants demanant caritat per forsa; mentres que al fernos una visita qualsevol d' ells, li doném á compendre tot al revés, gastantnos la plata en banquets y recepcions d' etiqueta com si nedéssim en l' abundancia, ostentant no mes riquesas y grandesas, boato y fantàrria, que al cap-devall vé á demostrarli que aquells que tanta necessitat semblava que passávam, tenim casas y terras per vendre, y que, per lo tant, 'ns queixávam per vici. ¡Ja 'ns está bé ja als espanyols que 'ls Governens dobléguin l' ànima! Reflexioném tan sols quin concepte haurá format del estat precari de la producció de Catalunya, per exemple, lo senyor ministre d' Hisenda, quan á son entorn no mes ha vist luxu y comoditats per part dels productors que l' enrotllan (que son 'ls que mes 's queixan), y no mes li han ensenyat grans adelantos aplicats en lo perfeccionament de tal ó qual género productor (lo qual implica grans gastos realisats sense que se 'n resenti la caixa de cap d' ells, confessat per ells mateixos) pera competir ab aquet ó ab aquell centre fabril extranger; fent alarde, la major part, de sas *posicions desahogadas*; pró, en cambi, no haurá vist confirmat en lloch la miseria amagada dessota de mils y mils telers parats que representan mils y mils families sense poguer menjar sempre que tenen gana; la miseria tapada per aquells rétols de lletres grossas sobre tiras de tela que diuhen: *Liquidación forzosa*, que tant abundan. Nosaltres 'ls catalans, ab

lo carácter especial que Deu 'ns ha dat, carácter bastant andalús per massa noble, no serém may res ni ningú 'ns compadirá may, perque per miseria que arrivém á patir, fins al darrer badall sempre estarém de broma. Si aixís com lo ministre d' Hisenda ha vingut á posar la primera pedra pera l' Aduana, hagués vingut á posarla pera un Hospital de pobres víctimas del librecambi, també hauria fet 'l mateix *bombo* y 'l mateix gasto. ¡Res, som aixís!

*
**

La gran diada per la canalla ja ha passat ab gran satisfacció dels quinquillaires que 's desfán de tots 'ls rebutxos del any passat y ab mes satisfacció encare (quan ja ha passat) dels pares paganos que 'ns arrivém a tornar anti-monárquichs per forsa. ¡Quants pares de sis ó set criaturas quan s' acostan 'ls Reys no 'ls costaria gayre tornarse *regicidas*!

A la Nació espanyola, que á pesar dels anys que té de *barraquetas*, encare 's mama 'l dit, d' uns quants anys ensá 'ls Reys no mes li portan xurriacas que no petan, escopetas que fan figa, carrets sense rodas, pilotas penjadas, violóns sense cordas y micos filosos. Es que aquí á Espanya 'ls Reys sempre 'ns han dut 'ls juguets mes *tronats* de las alforjas. Y, per mes pega, devegadas succeheix que al balcó del quint pis de l' Esperansa hi posa las sabatas 'l País, y al pensarse trobarhi d' improvis 'ls regalos dels Reys qu' están en dansa, ¡ni sabatas hi troba l' infelís!

¡Cá! A n' als espanyols se 'ns han *riyat* sempre 'ls Reys.

¡Y tant que 'ls festejém, en cambi! Sempre serém criaturas.

*
**

Diàlechs de la setmana:

—¿Que has vist al *manistre*?

—Tú dirás... Ha vingut á sopar á casa...

—¿Y que té 'n sembla?

—Que té un bon *devallant*. La proba es que d' ensá qu' es aquí no fa res mes que anar d' un *tech* á l' altre.

—Tots 'ls grans homes, vull dir, 'ls homes grans han de menjar mes de lo regular, per la seva grandària.

—Diuhen qu' es molt proteccionista.

—Lo que toca de protector dels cuyners sembla que n' es molt.

*
**

Rigurosament històrich

Lo dia de l' arribada del senyor Navarro Reverter, un venedor de periódichs que voltava per la estació de Fransa, cridava:

La biografia y 'l retrato *ab tots 'ls detalls* deí ministre d' Hisenda.

PEPET DEL CARR L.

La carta als Reys

UN meu amich molt antich,
te un fill de menor edat,
que per llest y espavilat,
es l' orgull del meu amich!...

Mes aixó sí; es molt carronya ..
y tant mimat ha sigut
pe 'ls seus pares ¡qu' ha crescut
sense modos ni vergonya!...

Tot va en renou; las criadas
no paran ni un mes seguras...
Ja se 'n van per sas diabluras
ò bé surten despatxada!...

Per raresa un visitant,
dos voltas allí 's presenta...
perque ab una ¡ja escarmenta
de las *gracias* del bergant!...

La llista dels gats qu' han mort
per la qua arrossegats
ó bé del balco estímbats ..
¡de tan llarga, causa horror!...

Y en fi, aquell xicot menut
aixorda, riu, trenca, arrasa...
y regna en aquella casa
¡com un senyor absolut!

En vista d' aquestos datos
no es estrany que, amich antich,
jo sigui... l' únich amich,
que m' hi presento alguns ratos...

Cert que 'l nen dona torment
y en martiritzarme gosa...
pró m' aguanto... ¡per lo hermosa
qu' es la mare d' aquell nen!...

Y ja que l' amich Ribalta
's cuida sols del menut
jo... no tinch tanta virtut

y 'm cuido de... lo que falta!
Per lográ 'ls meus plans m' ausi-
sens dárse 'n compte 'l marit [lia
¡sempre en son despaig *fregit*
guanyant pá per la familiar!

Molt me plau gosá ab l' amor
de sa muller, un *Edén* ..
si no fos ¡mal llamp! ¡que 'l nen
'm té sempre ab l' ay al cor!

L' un cop se m' endú la roba
y 'm deixa 'l tarot prempsat;
l' altre cop s' está amagat
á sota 'l llit de l' arcoba!...

Ara 'm registra 'l *chaqué*
y 'm fa corre la petaca...
ara 'm trobo á la butxaca...
¡que hi duch la má de mortel!

Y com que si al nano mimo,
'm mima també sa mare...
m' aguanto pacient... y encare
li dich al nen:—¡Que t' estimo!

Y 'l bon Ribalta, quan sab
qu' al noy porto estimació...
sempre 'm diu:—Que n' ets de bò!...
D' amich com tú... ¡no n' hi ha cap!

L' altre dia, al recordarme
de 'ls Reys qu' eran á la vora,
quan en Ribalta fou fora
vaig procurar enterarme
pe 'l nen mateix, dels juguets
qu' als Reys demanar volia,
ja que la intenció tenia
de ferli alguns regalets!...

Ell va quadrársem y ab ayre
d' aixerit, va dirme:
—¿Y qué?...
¿Qu' ha de veure als Reys, vosté?...

—Ja ho crech; ¡no trigaré gayrel...
—¿De debò?...

—Sense duptá!...
—Es que... tinch la carta fetal
—Donchs mirat... ¡Dom la carteta!
Jo la portaré á la má.—

Y... entesos. 'S treu l' escrit,
me l' allarga á dins d' un sobre...
jo li prenh... y ¡mans á l' obra!
¡cap al *Siglo* tot seguit!

Sense repensarm' hi mica,
m' encaro ab un dependent:
—Miris... Prepari al moment
tot lo que eixa carta indica.—

Lo salta-taulells desclou
lo plech... á llegir comensa...
y... esclata una rialla ¡imensa
que tot *El Siglo* remou!...

S' acosta gent... cinch ó sis
al llegir riuhen sens fré...
jo llegeixo... y ¡rich també!
puig la carta deya aixis...

*Queridos Reies; Qisiera
Tabaco y una petaca
y una mujer mui remaca
de carne bien verdadera,*

*pues quiero que me de abrazos
y besos como los dá
á su amijo, mi mamá
quando lo tiene en sus brazos...*

¿Y 'ls dependents papanatas
reyan de mí?... ¡M' es igual!

Pró ab quin gust, á n' al xaval
¡li daria quatre natas!

M. RIUSEC.

!!! DÓNALI AYGUA !!!

Y ET' aquí un nou *vulgarisme*
qu' ara tothom té á la boca.
¡Dónali aygua! se sent
per tot dia y á tot hora.

Donar aygua, lectors meus,
¡no sabeu que vol dir? doncas
vol dir lo que 'n castellá
dále morcilla, no es broma.

Dona l' aygua aquell *currido*
que festeja sense solta
y ella donà l' aygua á n' ell
si ho fa sens' solta... ni volta.

Dona l' aygua aquell *autor*
què de 'l francés pren un' obra
y després á n' al Teatro
com á *original* la dona.

Dona l' aygua lo vell vert
que persegueix... á una noya
y després ve á descubrirse
qu' es de la *Fulla* 'l tal home.

Dona l' aygua don Arseni,
treta d' una *cuba* grossa,

y aygua dona lo govern
y tots los richs aygua donan.

Beuhen aygua tots los mestres
que los seus habers no cobran,
y beu aygua aquell actor
de... afició que ab mala sombra
representa una comedia
dintre una sala y arcoba.

Beu aygua lo periodista
que, sense gens de vergonya,
estampa lo seu retrato
en lo pe... (deixemho corre).

En fi, son tants los que beuhen
aygua y son tants los qu' en donan,
que no es estrany que jo digui
sovint ¡s' ha posat á ploure!

Lector: després de llegir
aquesta lata tan grossa,
pots cridar: ¡Dónali aygua!
qu' es igual que darne pota.

SALVADOR BONAVIA

A Cuba, corazonadas
y altre sens fi de gatadas
notareu per tots costats,
totas mo't justificadas
perque som al mes dels gats.

LA LLUNA AL AGUAYT

Ja us filo, regiradors; heu tret
los llams pera fer de las vosiras.

LO REY NEGRE

L' Ernesto Reventós va plantar botiga de merceria, ab mil duros que va deixarli la seva padrina.

En Reventós no havia sigut may comerciant, ni cosa que se li semblés. Lo seu cap era una bala de vidre; tan aviat volia ser militar, com actor, com bisbe; pero un cop casat va reposarse un bon xich, atenent las reflexions dels seus parents y dels de la noya, que sentian de veras qu' aquesta tingués de ser víctima de las extravagancias del Ernesto.

Es dir extravagancias; per ell eran bromas.

Tot lo seu mal li venia de sér massa bromista.

Perque tothom lo tenia per ximple.

¡Quántas vegadas á las dos de matinada, al sortir del café ab los seus companys, havia trucat á las portas pera demanar un paper de fumar al pobre vehí que surtia esverat al balcó ó á la finestra, ó pera preguntarli com se deya l' inquilino de sobre! ¡Y quants cops havia enviat la llevadora á casa d' alguna vella setentona!

Lo mateix dia que va casarse, qu' era pe 'l Carnestoltas de l' any noranta, en va haver de fer una de las sevas.

Al arribar la nit, en lloch de quedarse á casa á fer companyia á la senyora, com era natural, va disfressarse de dona y s' en va anar pe 'ls cafés, rifant tortells á cinch céntims la carta.

Un home com aquet era imposible que pogués fer marxar una botiga, perque ¿qué passava? Una compradora li entregava un duro pera que li tornés lo cambi, y ell, per fer broma no més, li cambiava ab un de fals, y fins al cap de dos dias, quan aquella ja havia anat al forn y á la tendeta, y á la carnicera, y á tots los llochs ahont creya que li havian pogut donar la moneda falsa, no li feya saber que li havia volgut donar un susto.

Bromas com aquesta y altrás de pitjor género, foren causa de que la botiga quedés sense parroquia.

Prompte vingué un venciment que l' Ernesto no va pogué atendre, y detrás del venciment un embarch, que va deixar al bromista venedor sense botiga y sense crédito.

Allavoras sigué quan va comensar á pendres las cosas en serio, y fent lo paquet va marxar á Buenos Aires, á fi d' evitarse la vergonya de trobarse ab los seus companys y de poguer guanyar algún quarto pera subvenir á las necessitats de la seva dona y 'ls seus dos fillets, encare que fos traginant bultos.

A Buenos Aires hi tenia un tio que possehia uns grans magatsems y esperava que li daria colocació; y sino... com que allí ningú 'l coneixia podria treballar de qualsevol cosa.

La seva dona va quedarse aquí Barcelona, en un entressuelo de la Granvia, que 'ls servia d' habitació, esperant, ab los seus fills, rebre bonas noticias del Ernesto.

Feya ja mit any que l' Ernesto era fora, y la seva esposa no havia rebut d' ell mes que trenta duros en tres partidas diferentas, per lo que aquesta 's veje obligada á deixar l' entressuelo y anarsen á viure en un quint pis del carrer de la Lluna, creyent, no obstant, que 'l seu marit tractava de ferli una nova broma y que 'l dia menos pensat li enviaria una fortuneta.

¡Pobre Ernesto! ¡No estava pas per bromas!

Lo seu tio, que s' havia enriquit explotant al próxim, fentli un especial favor li havia donat á n' ell una plassa de mosso retribuïda ab quatre duros setmanals.

Pero l' Ernesto aguantava perque 'l tio passava dels vuytanta y no tenia fills; y qui sab, Mare de Deu, si li deixaria totas las sevas riquesas?

Efectivament, al cap de quatre mesos d' estar l' Ernesto al seu servey, va morir-se l' oncle, y fora d' alguns petits legats á altres parents y á casas de beneficencia, ell va emportarsen tota la fortuna.

L' Ernesto, mes ben dit: lo capitalista D. Ernesto Reventós, boig d' alegría, va agafar lo primer vapor que 's dirigí á aquesta ciutat, pera portar tan fausta noticia á sa estimada esposa.

Per fi, després d' un viatge que va trobar interminable, va posar peu á terra lo dia cinch de janer, vigilia dels Reys.

Li trigava poguer abrassar á la seva dona y petonejar al seus fi ls, pero ¡qué caramba! ara ja era rich, y ja que ho era volia presentarse com corresponia á un bromista de la seva talla.

Alló de trucar á la porta... y desseguida sentir-se uns brassos al coll, y la cara mullada ab llágrimas d' alegría, com passa á qualsevol marit després d' una llarga ausencia, no 'l satisfeya. Ell volia fer una arribada mes original y sobre tot mes misteriosa.

¿Per qué no podia ser ell lo Rey Negre qu' anés á visitar á la seva dona?

Dit y fet: Va entrar en un café, demaná recado d' escriure, y dirigí la següent carta á la seva senyora: «Estimada Manela: Aquesta nit, quan acabín de tocar las dotze, surt al balconet ab los dos angels que tan estimas y á qui tant anyora l' Ernesto desde Buenos Aires. De part d' ell us porto molts petons y abrassadas.—*Lo Rey Negre*».

Lo balcó del entressuelo de la Granvia era molt baix, y l' Ernesto pogué valguerse d' un xicot pera tirar aquesta carta dintre de l' habitació de la seva dona.

Desde la cantonada, á fi de no ser vist, va contemplar la maniobra.

Després s' en va anar á casa la Pelegrina y va llogar lo trajo que li convenia.

Pochs minuts avants de tocar las dotze, vestit de

rey *uago* ab la cara enmascarada y ben embossat en una capa madrilenya pera no cridar la atenció se passejava l'Ernesto per davant del entresuelo ahont havia deixat á la Manela.

Tocá l'última campanada de la mitja nit, y va enfilarse al balcó, d'un brinco.

A través de las persianas vejé que la sala estava iluminada.

Tot de cop va aufegar un crit y 's va posar las mans al front.

Acabava de veure dos bultos al fondo de la sala; un home y una dona que 's feyan caricias.

A n'ell ab tot y estar de cara, l'Ernesto no 'l va coneixe; pero ella, per mes qu' estés d'esquena va endevinar desseguida lo *Rey Negre*, qu' era la Manela ¡la seva dona!

¡Al fi sols!—digué 'l de dintre.

Y l'Ernesto, desde fora, va exclamar rabiós, clavant un cop de puny als vidres: ¡No, que jo soch aquí!—y obrint lo balcó va penetrar en la sala.

¡Y quina en fora la seva sorpresa al reparar qu' aquella dona no era la Manela!

Anava á excusarse, pero fou inútil porque la parella amorosa havia comensat á donar crits de «lladres», y com mes si acostava l'Ernesto mes escándol movía; escándol que venia á aumentar una veu esquerdada que passava pe 'l forat del pany, y que uo parava de dir: «Obra, noya, obra!»

L'Ernesto, ab las sevas bromas, acabava de cometre una nova etzagallada.

La Manela, qu' ell se creya trobar en aquell entresuelo, ja feya sis dias que vivia al carrer de la Lluna; la parella que tan soptadament havia vingut á interrompre, s'havia casat aquella mateixa nit, y la veu esquerdada que se sentía era la de la sogra, qui, seguint la tafañeria de las mamás políticas, guaytava pe 'l forat del pany.

La seva última broma li va costar al *Rey Negre* sortir blau del entresuelo, de resultas de la pallisa que va clavarli lo criat del matrimoni, y pasar unas quantas horas al calabosso.

¡Si torna á bromejar, que 'l matin!

Per tossut.

A. GUASCH TOMBAS.

PENSAMENTS

¿QUE 'n treus aucellet, si cantas?
¿que 'n trech jo de ma tristor?
¡Si al moment l'aire s' emporta
mos sospirs y ta cansó!

A vosaltres vos envejo
estrelletas de la nit...
¿perque no puch tenir alas
per volar per l' Infinit.

Aburriune la mentida
qu' es la entrada d' un abim
ahont hi nia la desgracia,
agermanada ab lo crim.

DOLORS RIERA BATLLE.

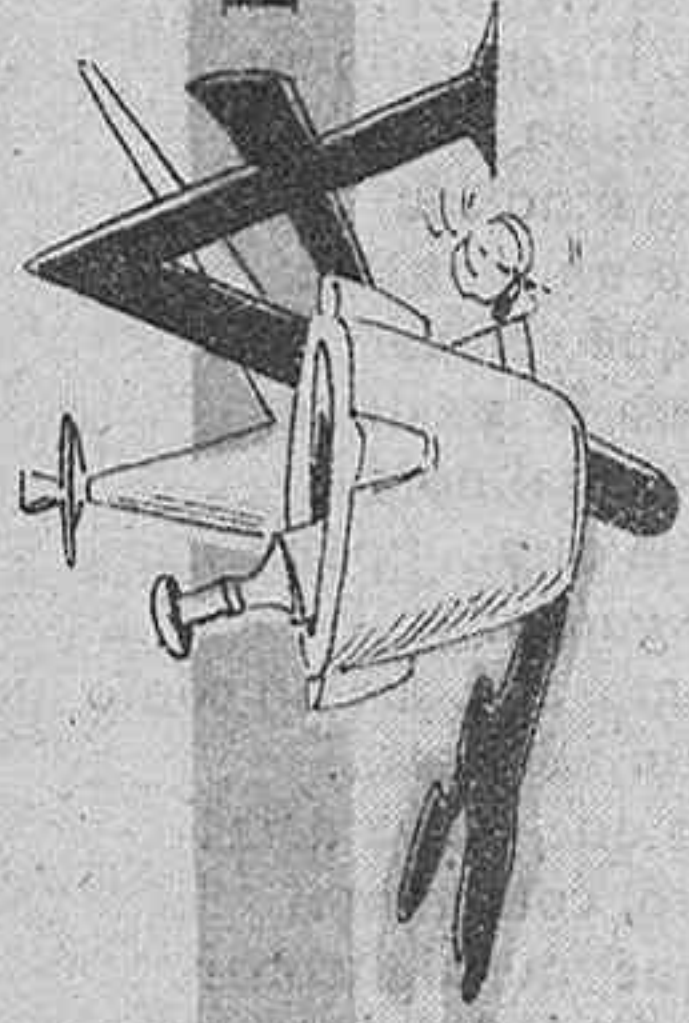
QUINA GALETAI

Lema ¡Prou me 'n recordo!

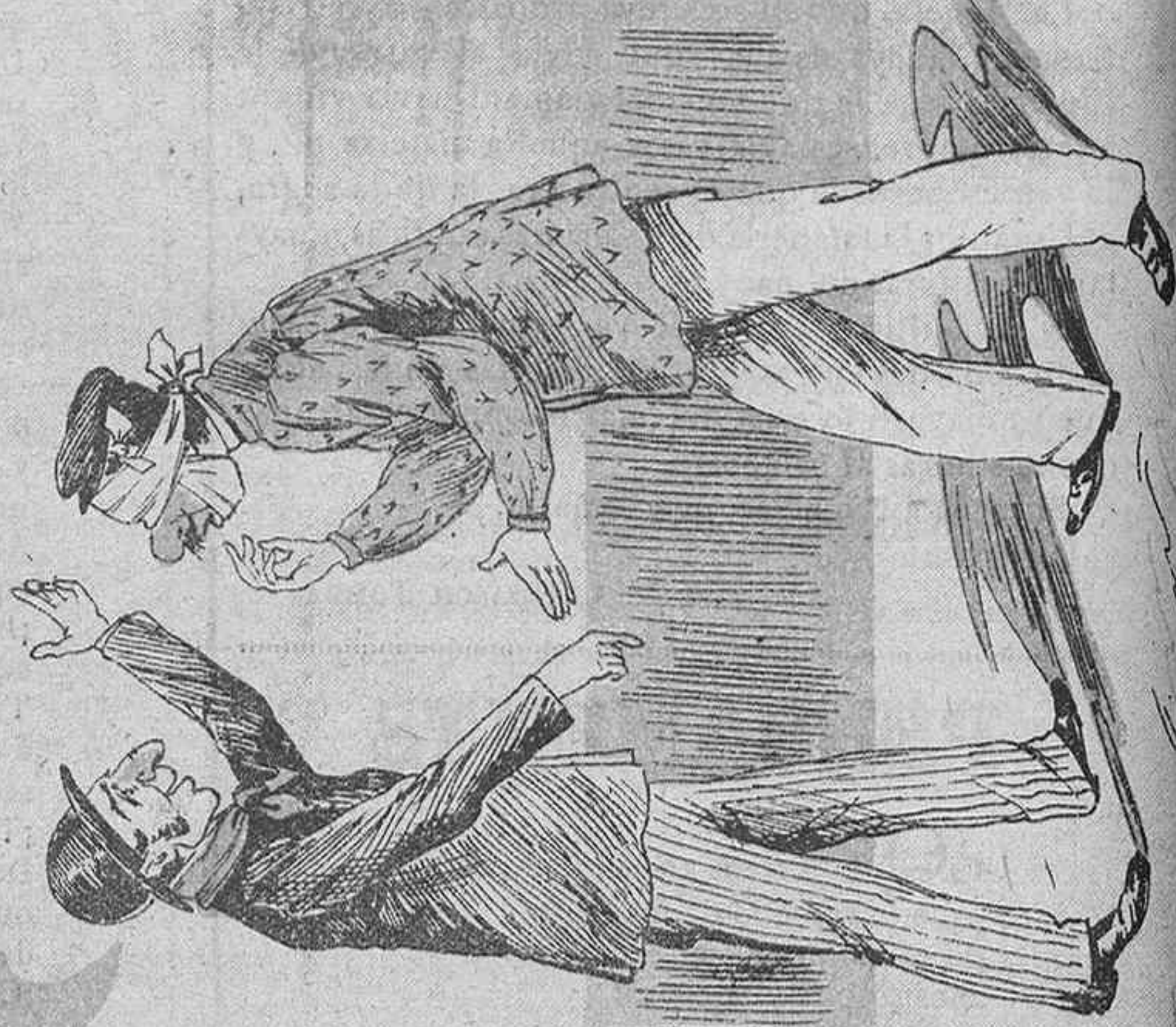
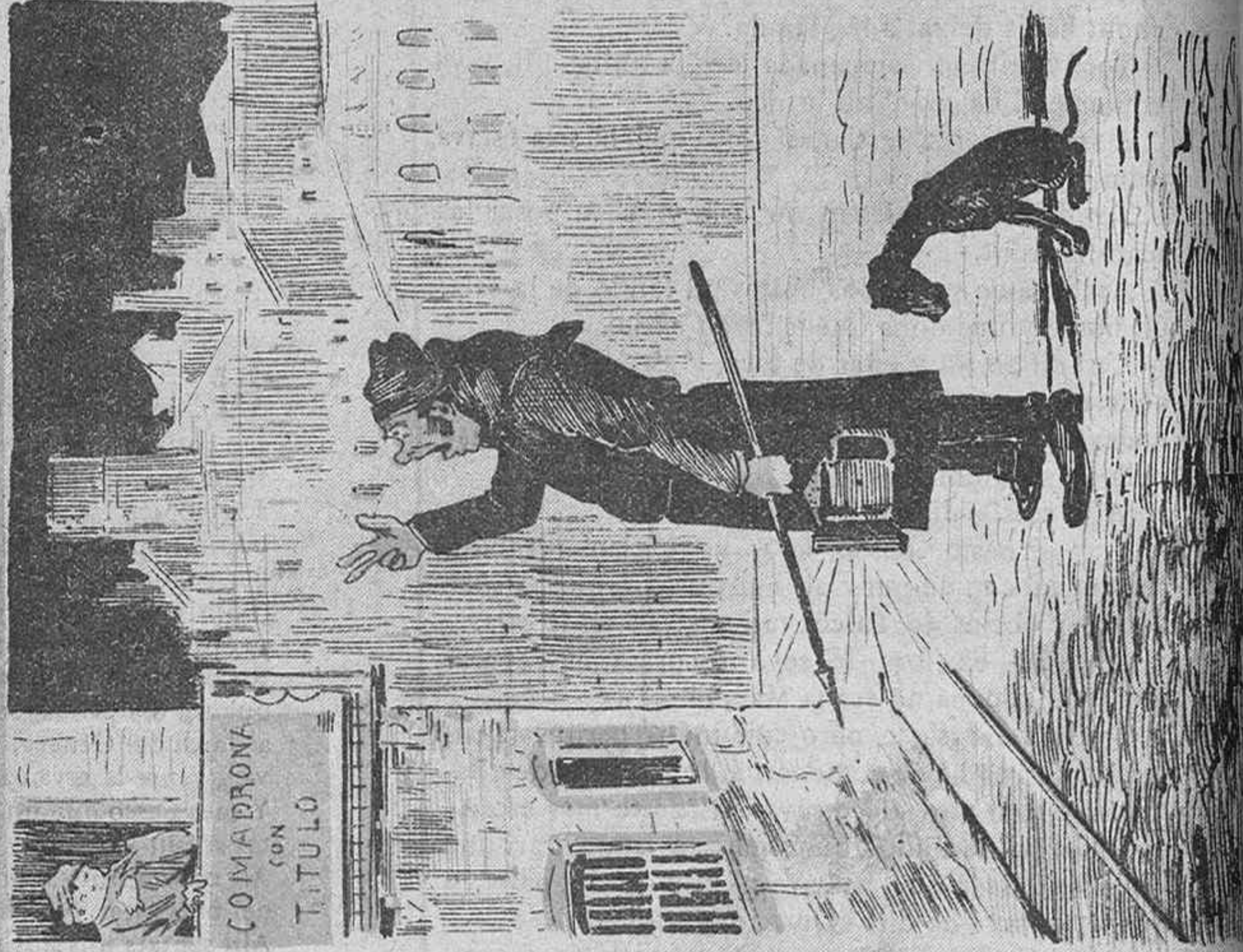
ALI á pel temps en que 'l pel
me costava molt de creixe
sigué quan jo vaig coneixe
á la bonica Isabel.
¡Quin tipo mes sandunguero
per poguerhi passá 'l ratol...
(Suprimeixo 'l seu retrato
perque no 'm diguin florero).
Recordo com si fos ara
que un dia primaveral
al Jardí del General
vaig veure la seva cara.
Y mes tiesso que un carmel-lo,
tot seguit vaig darli taba...
Als deu minuts la portava
del bras á cal Tio Nel-lo.
Alli sentats tots dos sols
en bona pau y armonia
vam menjarnos. ¡Qui ho dirial
quatre lliuras de bunyols.
Un cop tips, naturalment;
sense donarme 'n vergonya
vaig pintarli la cigonya,
lo que 's diu, magistralment.
Mes ¡ay! que quan la tenia
aixis... si cau, ó no cau,
uu home com un sant Pau
sense di per qué venia,
veig que aixeca la ma dreta,
ó la grapa, per mal nom,
y 'm sento á la cara... ¡pom!...
una solemne *galeta*.
Ab menos temps del que ho conto
aquet lance 'm va passá...
¡Ja 'ls dich jo que 'm va deixá
aquell bárbaro, com tonto!
Tan tonto, que 'm vaig trobar
á davant mateix de Llotja
sense quartos ni rellotje...
¡Tot se me ho van emportar!
Desde llavors, la vritat,
quan de galetas 's tracta
de tocá 'l dos ja faig pacte.
¡Com que visch tan escamat!

Créguin que faria pinyas
si ningú las alabés...
De galetas, no 'n vull mes...
si no son de las d' en Viñas.

DOLORS MONT.

LI-OLI DE LA CAP-VUYTADA

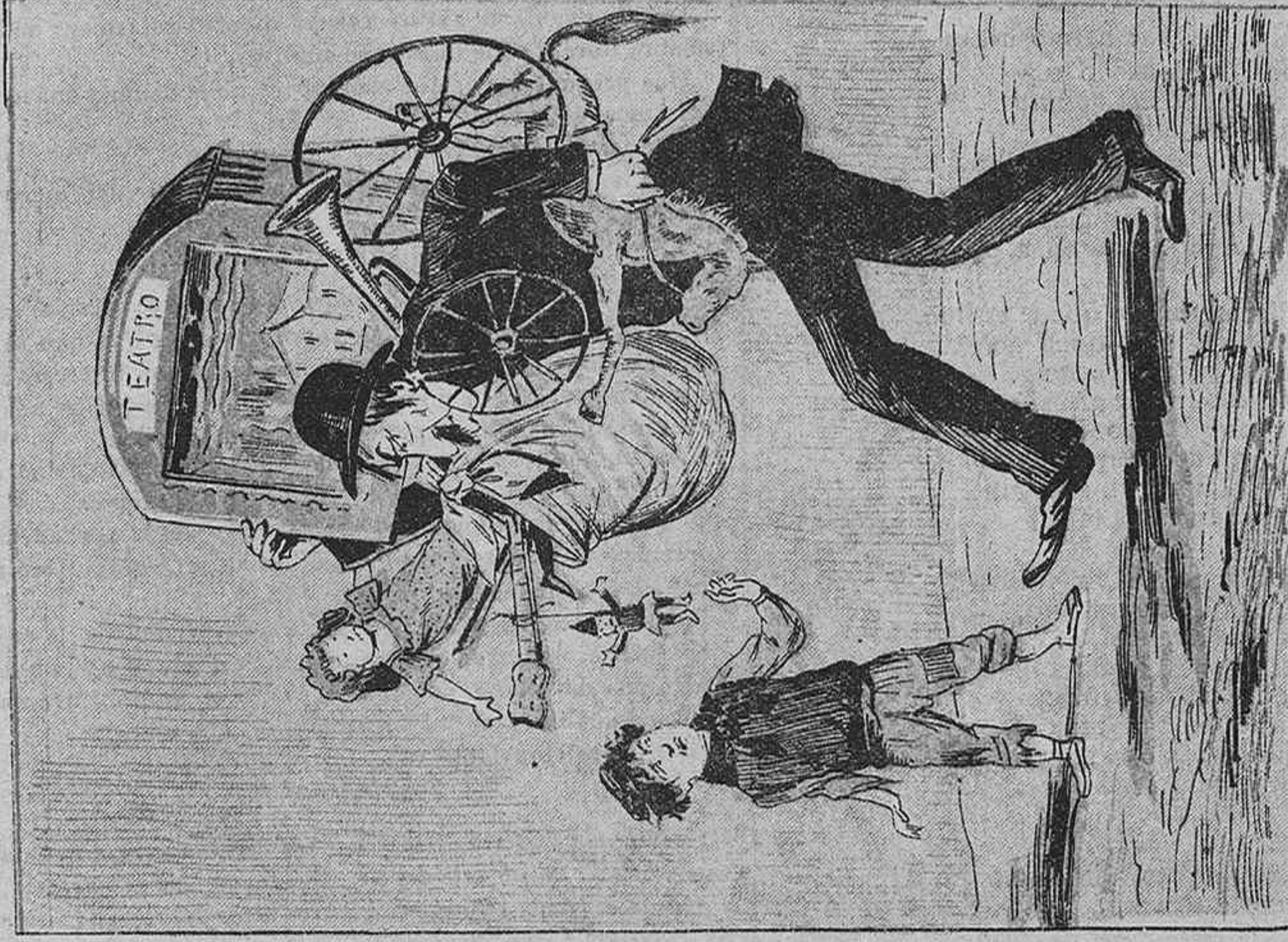
— Escolta: pero... ¿sabes? ¡no ho fassis corre! La nit de ls Reys, pensantme que la Quica estava so'a, vaig enflarme pel balcó per omplirli la sabata... y quan menos m' ho esperava, son pare va omplirme ¡la fita de bofetadas!

— ¡Espavllis, senyora Rosa! ¡corri al n.º 3, que 'ls Reys li acaban de portar á la fornera dugas ninas y sembla qu' está per compareixe la tercera. ¡Nada, ¡o que jo he dit: una de cada Rey!

(GALOP MUNICIPAL)

Corre, corre, corre
vuela, vuela, vuela,
que hoy pone el ministro...
¡la primera piedra!

— Una gracia de caritat per un pobret que no te pare ni mare!...
— ¡Ja veurás, noy, no m' entranquis!... ¡com que tampoch podria ficarme cap de las dugas mans á la buixaca!

ESPERAT UNA MICA

Sió, es tanta ta hermosura
que sino 'm donas lo «sí»
¡ay, pobre y tristet de mí!
pararé á la sepultura.

—Tú 'l que tens molta palica.

—T' ho dich de tot cor, Sió;

cuyta, fesme ara un petó.

—Calla, esperat una mica.

—Que no veus lo que t' estimo...

que lluny de tú no tinch goig...

que potsé 'm tornaré boig,

que no veus lo que m' aprimo.

Com te miro tan bonica,

casi no 'm puch contení,

dom ton brassos, vina ab mí...

—Calla esperat una mica.

Ni una abrassada 'm vols dar,

ni tampoch ferme un petó,

donchs prega per mí, Sió,

que 'm vaig á suicidar;

lo teu obrá 'm mortifica;

pateix molt mon pobre cor,

ó una abrassada ó la mort...

—Home, esperat una mica.

—Quan nos casarém Ramón?

¿Quan nos casarém?

—No encare.

—Potsé esperas que la mare

fassi vía á l' altre mon.

¿Qué no veus lo que critica

lo poble per lo que fem?

Digas ¿quan nos casarem?

—Dona, esperat una mica.

—Ja tinch los trastos comprats

per pogué está be en tots cassos,

tinch un llit, dos matalassos,

gibrell, culleras y plats,

per que *en que* no sigui rica

casi ja re 'ns faltará;

digas: ¿quan te vols casá?

—Calla, esperat uua mica.

—Que m' esperi sempre 'm dius...

sens doná cap mes rahó.

—Ja nos casarém, Sió,

espera mentres som vius.

—Si haig d' escoltar ta palica,

fins á vells arivarém.

—Dona, ja nos casarém,

pero esperat una mica.

JOSEPH MIRALLES.

Teatros

LICEO

La última obra del mestre Albéniz, *Pepita Jiménez*, resultá una nova proba del talent que posseheix son autor, pero parlant ab tota imparcialitat, la música del mestre catalá, eliminant la famosíssima frase del *duo*, no 'ns ha entrat, puig trobem es un verdader enfarfech capás de desbaratar los oídos del pacientísim Job.

Aqueixa opinió, per supuesto, la reservem sols pera nos-

tres habituals lectores, puig que referida á certs modernistas molt amichs del autor, dirian que som uns ignorants.

De *Gli amanti di Teruel* cal fer menció solzament de la célebre Borelli, que hi estigué sublime.

Una pregunta: ¿Per qué eixa ópera no la dirigí y concertá lo mestre Vanzo?

Raresas de teatro, ¿vritat?

Pera la setmana entrant se prepara *Garin*, del mestre Breton.

NOVETATS

Lo drama del Sr. Fola *La Pilarica*, á causa de acertats re-tochs que s' hi han fet en las representacions que han seguit á la del estreno, ha millorat moltísim son interessant argument; per lo que no es d' extranyar l' éxit que ha anat obtenint, qu' es molt superior al dels primers días.

Per dit motiu, la Empresa ha concedit una funció d'onore al seu autor, la que tindrà lloch lo próxim dissapte.

Segueixen activament los preparatius del sorprendent espectacle *Urganda*, á fi de que son estreno pugui tenir lloch en la setmana entrant.

Sense pretendre passar plassa de profeta, donada la esplendidés acostumada en la rumbosa Empresa Mir y ja que ara tractar de *echar el resto*, no es aventurat lo preveure un *filón* inacabable.

Molt ho celebraríam.

ROMEA

Res de nou fins ara. Pera demá s' anuncia l' estreno de una comedia en un acte del Sr. Marxuach *Una prometensa*, y pera la setmana entrant la en tres actes del reputat autor Sr. Rovira y Serra, titulada *¡Trampas!* de la que 'n tenim bonas noticias.

TÍVOLI

Ab la 133.ª representació s' ha donat carpetasso á *La Dolores*. ¡Ditxosa d' ella, sens dupte, dirán alguns compositors que pretenent passar plassa de eminentes, á las primeras y hasta solzament á la primera representació, se cantan las absoltas á las sevas obras.

—La ignorancia del públich, dirán ells; ¿vritat... mestres?

Pera dissapte está anunciat l' estreno de la ópera dels Srs. Ocaña y Espí, titulada *Aurora* de la que 'n tenim in-millorables noticias, per amichs imparcials qu' han sentit alguns ensajos.

GRAN-VIA

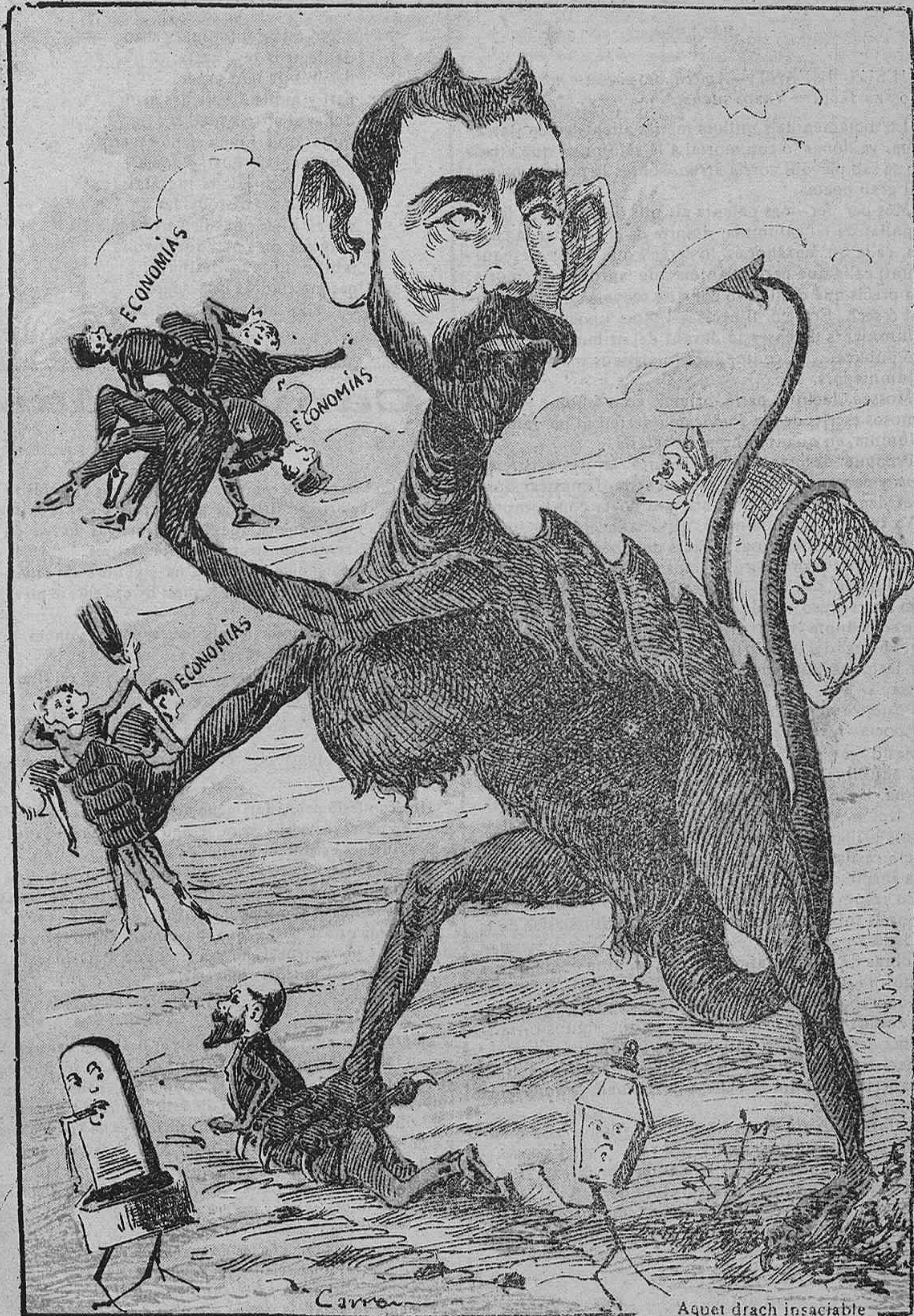
Diluns passat doná fi lo primer abono de la empresa que confiá la direcció artística de la companyia al inteligent Sr. Güell (Bruno); y de son brillant resultat ne dona proba lo que avuy dona comens una nova serie de funcions baix la mateixa acertada direcció, contantse ab lo recurs de nous y valiosos artistas.

UN CÓMICH RETIRAT.

AVIS PER DESGRACIA IMPORTANT

Lo rompiment de la pedra litográfica apenas comensat lo tiratje, ha fet que lo present número sufrís l' aplessament d' un día en sa sortida y que lo treball artístich no sigui l' usual, per lo qual preguém á nostres habituals favoreixedors, nos dispensin los defectes qu' observin en lo mateix.

UNA BESTIA RARA

Aquet drach insaciable
no acabarà sas hassanyas,
fins que l' atipin ben bé
de pinyas y de castanyas.

Bibliografia

JESUS INFANT.—*Aplech de poesias misticas per*
 MOSSEN JACINTO VERDAGUER.

Lo dictàmen dels millors metjes alienistas de Barcelona, va donar lo cop mortal á la calumnia, que atjada no se sab per qui corría arreu, sobres la pretesa bojeria del gran poeta.

Mes per fer mes patenta als ulls del públich, la indignitat de tal calumnia, després d'enrahonar la ciencia, calia qu'enrahonés lo cervell que deyan desequilibrat; calia que parlés l'ànima que 's titllava de morta; era precis que desfilés lo cor que senyalavan com atrofiat ó sech. Era en si necessari, que 'l poeta y l' home calumniat 's defensessin devant del tribunal de la opinió pública... y confonguessin als seus malaventurats calumniadors.

Mossén Jacinto parlá primer com á home y en los famosos escrits de *La Publicidad* desfeu fil per randá la calumnia, en quant al home 's referia.

Prengué després Mossén Jacinto la lira dels temps sants y cantant á Sant Francesch, va demostrar fins á la evidencia, que 'l poeta, era tant poeta com sempre.

Va recordarse, finalment, qu'era sacerdot y cristiá y en aquellas hermosas «Flors del Calvari»; en aquell *breviari dels desgraciats*, demostrá per bé de las lletras que dins de son cor hi aleteja quelcóm d'angélich, com un reflexo d'aquella Gloria que tant anhela, y que sens dupte té predestinada. *Elegit* en las lletras, sas «Flors del Calvari» serán sa millor corona. *Elegit* per Deu, las mateixas Flors, lo durán á la benaventuransa.

Posteriorment, havém sigut honrats ab altra obra del poeta vigatá. En ella, si ja no ho hagués conseguit en las dugas anteriors, demostra á un mateix temps lo seu equilibri mental perfecte y la puresa de la seva ànima. En «Jesús Infant» 's presenta poeta com sempre. Lo lector 's queda extassiat devant d'aquells pensaments brillants, d'aquellas imatjes tendras, d'aquella dicció castissa y elegant. Un no sab qué admirar mes, si la inspiració del fondo ó la boniquesa de la forma.

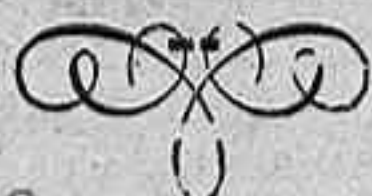
En resúm, un llibre d'or, no sols pe 'ls aficionats á la poesia mística, sino també pera 'ls entusiastas de la verdadera poesia; per tots los que admiran y estiman las obras de la inspiratió humana, sigui la corda que 's vulgui, la polsada.

Enhorabona que alguns criteris estrets, arrufin lo nás devant del género; enhorabona que alguns intransigents descomptin lo que 'ls fassi nosa. Mes sempre trobará ressó lo bell, en los cors dels que tenen la ditxa de saber compendre la bellesa y estiman 'ls dons de la soberana poesia.

Y «Jesús Infant» es un llibre hermosíssim baix qualsevol concepte que se 'l miri.

Per lo que toca al seu autor havém d'expressarli nostra ardenta admiració, afegintli que si 'l desvetllament actual, prové de 'ls passats disgustos, quasi, quasi... ¡dariam la enhorabona als detractors del poeta!

Als del home... may!

ASTELLA

No está del tot mal: acabo de llegir la teva carta; després de tant esperá patí y molts diners gastarme donas al altre aquell si, (nota: que 'l meu si-no esgarra) ¡Que vagi de gust, Poneta, ¡que aprofiti, dona ingrata! «Tal farás, tal trobarás», y creu que l'has ben trobada, puig per mes mal que 't volia tant jo no te 'n desitjava, porque tindrás una sogra .. qu' allò, noya, es... una plaga.

AMADEO PUNSODA.

Campanadas

Tenim l'honor de comptar entre nosaltres al Ministre de Hicenda. Va arribar dissapte passat pera posar la primera pedra á la nova Aduana, que 'ls madrilenyos 'ns han fet lo favor de deixarnos construir, pagant nosaltres.

La recepció del digne ministre ha sigut bastant calurosa, lo qual no es estrany porque aquest hivern encare no s'ha despertat lo fret.

Las declaracions ministerials han satisfet á tothom, porque 's veu que l'home té rahó.

De resultas de tals declaracions diu que ja no cal tirar, en lo successiu, gallina á l'olla.

Basta tirarhi las declaracions del ministre y s'obté un caldo de primera!

Com 'l d' un quarto d'arrós en una galleda d'aygua!...

Una comissió del Ajuntament de Barcelona está corrent mon en busca de bestia pera 'l nou mercat de «Ganado» que s'intenta establir en breu.

¡Lo que son las cosas! Tan fácil que 'ls hauria sigut als comissionats, obtenir la concurrencia de bestia sense necessitat de móures de Barcelona!... ¡Ganas de gastar quartos!..

Perque ja que 'l bestia que buscan ab preferencia es lo de banya... no 'm trobariam pas pochs de Barcelona...

¡Y perdonin 'l modo de senyalar!

La premsa, avuy per avuy, no pot ficar cullerada en la questió de Cuba ja que una circular del Fiscal del Suprém está suspesa, com la espasa de Damocles, sobre la lletra impresa... y Deu nos en guart, de rébre un cop d'espasa!...

L'únich que 's pot dir, impunement, es la vritat oficial y com que la vritat oficial está un xich desacreditada, no pot fersen gayre cas.

Ab tot, sembla qu'enllá del Atlántich van mal dadas, y sembla també, que hay guerra para ratol..

Y entre dimes y diretes

'ls insurrectes ab manya,

tot passejantse per Cuba

¡s' están passejant á Espanyal

Y ¡punto en boca!

En lo present número publiquem lo retrato d' un drach que corra per la vehina vila de Sans, arramblant ab tot lo qué troba.

Se gira al nom de *Barberillo* y té las unglas molt llargas. Si 'l veuhen, fugin, perque á pesar de tenir lo pap plé, encare té mes gana.

Llegim que 'ls insurrectes han ocupat lo *Morro* de la Habana, resistintse no mes un castell.

Aquesta notícia es d' origen fili-embustero.

¡Y tan embustero!

Ja 's contentarían ab la *Penca*.

Si la Habana fos un bacallá.

Se diu que 'l Sr. Navarro Reverter va suspendre 'l seu viatge á Sabadell, per haver arribat á son coneixement que en aquella població s' estava organisant una ruidosa manifestació de desagrado contra un ministre del actual Govern.

Va fer molt santament lo ministre d' Hisenda, perque com los sabadellenchs saben distinguir ó lo qu' es lo mateix, coneixen lo panyo, per ser son principal element de vida, no li hauría sigut fácil deslumbrarlos ab discursos-camama.

Lo panyo d' Alcoy y 'l conservador, tenen per ells molts punts de contacte.

¡Per lo dolents!

Y per lo tant... no 'ls volen.

Nostre actiu corresponsal de Falset, D. Joan Tarragó, ha tingut la desgracia de perdre á sa amantíssima y bona esposa.

Acompanyém al amich en lo just dolor que experimenta.

En la ciutat d' Orihuela (Alicant) implora la caritat pública un infelís soldat, inutilisat en aquella acció de *Pera-lejo*, que va costar la vida també al brau general Santocildes ¡Sarcasmes de la sort!

Lo general, inutilisat com ho es lo quinto ara, hauría conseguit una pensió pe 'l restant de sa vida. Lo soldat mort en lloch del general, hauría acabat de patir y de barallarse ab la miseria.

¡Quan cert es alló de que *Deu dona fabas á qui no té caixals!*...

Segons 's deduheix d' alguns acorts presos últimament pe 'l «Colegi de Metjes de Barcelona», la classe mèdica 's decanta sensiblement cap á la religiositat, y una vegada posada en aquest terreny, es fácil que després dels funerals obligatoris, vingui la implantació del *Dios sobre todo* en ls tractament de tota mena d' enfermetats.

Le salpasser, sustituirá al escarpell; l' aygua beneyta als cataplasma; las parts de rosari á las píndolas, y aixís sucesivament.

Y potser acabarem ab que la ciencia experimental per excelencia, 's convertirá en una ciencia filosófica, ensenyada pe 'l sistema contemplatiu...

En tal cas... ¡preparém albardas per matasanos del porvenir!

Lo mes passat va morir en Roda lo pare de nostre distingit colaborador don J. Baucells Prats.

Lo finat, á qui molts anomenavan «Lo músich de Roda» era conegut de tot Catalunya, com á obrer de gran valua, filántrop y valerós defensor de la Llibertat. Possehía honors y distincions que may havia usat y acabá 'ls seus días pobre, qu' es la millor alabansa que pot ferse d' un home en aquets temps de corrupció y mercantilisme.

Rebi lo fill del que fou tan entussiasta patriota, lo nostre mes sentit pésam.

En lo vapor *Isla de Mindanao* que 'l día 4 d' aquet mes marxá cap á Filipinas, van embarcarshi la *friolera* de 31 frares, ab la missió civilisadora, d' anar á convertir salvatjes.

¡Molt enhòrabona!

Mes si aquest fi humanitari es lo que realment 'ls guía, segueixen un rumbo oposat al que devían empendrel

En comptes d' anar á Filipinas devían marxar á Cuba á veure si civilisavan als insurrectes.

Que com á *salvatjes* guanyan per má als filipinos.

¡Salvo la honrosa excepció del *cabecilla* Rego!

CORRESPONDENCIA

F. Ribas: Los trabajos están bé. S' ha fet l' envió que demanava.—Quimet Borrell: No li asseguro sa publicació; trobo 'l final molt descarnat. Pe 'l número extraordinari reservo la fauna dels *mossegas*.—J. S. C.: Está bé.—Nin de Tarrassa: Publicarém «Apellidos catalans».—J. Ferré Gendre: Ha passat la oportunitat. De lo demás, crech que 'ls carters, per estalviarse feyna, las deixan á la primera Redacció que arriban.—Emilia Airam: Li falta práctica.—Colla d' en Mena: Las poesías ab dedicatoria me carregan molt, sobre tot quan se proposan molestar.—F. Llovera: No va prou bé.—H. Vilá: Anirá 'l primer cantar.—J. Avelta: Es defectuosa.—E. Torrents Costa: Si veyá 'l feix que 'n guardém, nos tindria compassió. Queda admès lo logogrifo.—Miquel Serrats: Está mal rimada.—J. Robert: No hi ha salero.—Joseph Pujadas: Anirá.—Samuel Grau: De vosté, 'ls dos primers geroglichs.—Jumera: Massa verts.—Joan Rocavert: Publicarém l' intrínquilis.—Paquita de Vilafranca: No la puch complaure.—Francisco Llenas: Están bé.—R. U. C.: Son dolents.—Joan Purull: Es massa senzilla.—Antón del Singlot: Ha passat la ocasió.—F. Deulofeu: La curta no m' agrada; la llarga no ofereix novetat.—Carriquerri: Anirá casi tot.—Valentí Casas: No serveixen.—Badori de Mascanyis: Está bé, pero no li asseguro sa publicació en l' extraordinari.—El Niño: Es dolenta.

Quedan cartas per contestar.

LA TOMASA

— PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI —

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6—BARCELONA.

LITOGRAFÍA BARCELONESA

de Ramón Estany

6, Sant Ramón, 6.—BARCELONA

¡ATENCIÓN!

NÚMERO EXTRAORDINARI DE

LA TOMASA

¡SORTIRÁ PRÓXIMAMENTE!

CONTÉ travalls dels mes reputats escriptors de Catalunya y está ilustrat ab profusió de caricaturas degudas al llápis dels dibuixants de mes garbo y salero de nostra terra. Costará no mes UN RALET, encare que per sas notables condicions valgui una pesseta.

¡UN RAL... Y BON PROFIT!

¡ESPAVILARSE!

Als nostres corresponsals se 'ls concedirá la rebaixa de costum..... si fan las demandas avants de que s' hagin acabat los exemplars.

¡OJO, donchs, que hi ha molta demanadissa.

Redacció y Administració de LA TOMASA, 6, Carrer de Sant Ramón, 6.

SECCIO DE TRENCA-CLOSCAS

XARADAS

I

Animal trobarás tú
en la hu;
musical mira si 't dona
segona;
lo mateix mira si es
la tres.
Sense rumiá gayre estona
si buscas un xich com cal
trobarás en ma xarada
nom de dona en lo Total.

FILIBERTO.

II

La Pepeta de 'n Pasqual
solemnement m' ha promés
serne sempre ma total
per lo molt que 'm hu dos tres;
y alló que temps endarrera
estant sols 'm va oferí,
m' ho quart-tersa hu-tercera
pera sempre hasta morí.

E. PI FANI.

ANÁGRAMA

Desde un total del teatro

Una tot sentí cantar
Y passada una estoneta
Una tot vegí ballar.

F. RIBAS.

TARJETA

Adela Molsmelodi

RIBAS

Formar ab aquestas llettras lo titol d'
un drama castellá.

RAMÓN TORRES.

AUCELLI NUMÉRICH

1	2	3	7	2	8	2
3	2	1	9	8	2	
4	6	2	3	2		
	6	7	6	2		
5	6	5	8	2		
1	2	8	5	6	2	
1	2	3	4	5	6	2
4	2	3	9	6	7	8
1	2	3	4	5	6	7
4	9	3	6	5	9	8
6	2		2	1	2	6
6				1	2	3

Sustituhir los números per lletras de manera que donguin: 1.ª ratlla: nom de dona; 2.ª: idem; 3.ª: idem; 4.ª: flor; 5.ª: nom de dona; 6.ª: idem; 7.ª: idem; 8.ª: idem; 9.ª: nom d' home; 10.ª: part del cos-nom de dona; 11.ª: nota musical-nom de dona; 12.ª consonant-nom de dona.

E. TORRENT COSTA.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO 383

Xarada.—Ca-ro-li-na.

Anagrama.—Marta—Matar.

Logogrifo numérich.—Sogra.

Ters de sílabas.—A—GUS—TÍ

GUS—TA—VO

TÍ—VO—LI

Geroglifich.—Un vuytè té vuyt purrons.

Lit. Barcelonesa de Ramón Estany
6, Sant Ramón, 6.—BARCELONA